

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2007
V. volební období

396

Vládní návrh

na vydání

zákona,

kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Změna vodního zákona

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění zákona č. 76/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 20/2004 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 222/2006 Sb. a zákona č. 342/2006 Sb., se mění takto:

1. Za § 28 se vkládá nový § 28a, který včetně nadpisu zní:

„§ 28a

Území chráněná pro akumulaci povrchových vod

(1) Plochy morfologicky, geologicky a hydrologicky vhodné pro akumulaci povrchových vod pro snížení nepříznivých účinků povodní a sucha lze k jejich územní ochraně před jinými aktivitami vymezit jako území chráněná pro akumulaci povrchových vod. V těchto územích lze měnit dosavadní využití, umisťovat stavby a provádět činnosti pouze v případě, že neznemožní nebo podstatně neztíží jejich budoucí využití pro akumulaci povrchových vod.

(2) Území chráněná pro akumulaci povrchových vod vymezí Ministerstvo zemědělství opatřením obecné povahy, v němž uvede jejich názvy, zeměpisnou polohu, mapu a jejich rozlohu; pro vypracování návrhu opatření obecné povahy je závazným podkladem stanovisko Ministerstva životního prostředí.

(3) Návrh opatření obecné povahy podle odstavce 2 musí být zveřejněn po dobu nejméně 45 dnů. Vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohou podat proti návrhu opatření obecné povahy písemné odůvodněné námitky ve lhůtě do 60 dnů ode dne jeho zveřejnění.

(4) Ode dne zveřejnění návrhu opatření obecné povahy podle odstavce 3 do dne nabytí účinnosti tohoto opatření obecné povahy se musí každý zdržet všech zásahů, které by znemožnily nebo podstatně ztížily jejich budoucí využití pro akumulaci povrchových vod.“

2. V § 54 se doplňuje odstavec 6, který včetně poznámky pod čarou č. 32a zní:

„(6) Správci povodí evidují v rámci příslušné oblasti povodí snižování retenčních schopností záplavových území vlivem změn v území^{32a)}, zejména realizací staveb na ochranu před povodněmi, a při výkonu svých kompetencí navrhují příslušným orgánům způsob kompenzace případných negativních vlivů změn v území na retenční schopnost záplavových území.

^{32a)} § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.“.

3. Za § 55 se vkládá nový § 55a, který zní:

„§ 55a

Práva k pozemkům a stavbám, potřebným pro uskutečnění veřejně prospěšných staveb na ochranu před povodněmi, lze odejmout nebo omezit postupem podle zákona o vyvlastnění.“.

4. § 68 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 33a zní:

„§ 68

Území určená k řízeným rozlivům povodní

(1) Za území určená k řízeným rozlivům povodní se považují pozemky nezbytné pro vzdouvání, popřípadě akumulaci povrchových vod veřejně prospěšnými stavbami na ochranu před povodněmi, k nimž bylo omezeno vlastnické právo dohodou nebo postupem podle § 55a.

(2) Za škodu vzniklou řízeným rozlivem povodní na půdě, polních plodinách, lesních porostech a stavbách v území podle odstavce 1 náleží poškozenému náhrada, kterou poskytuje v penězích stát zastoupený Ministerstvem zemědělství. Výše náhrady za škodu způsobenou na půdě nebo stavbě se stanoví v závislosti na výši nákladů nezbytných na uvedení půdy nebo stavby do původního stavu, včetně nákladů na odstranění nežádoucích naplavenin, výše náhrady za škodu způsobenou na polních plodinách v závislosti na tržních cenách polních plodin v době rozlivu, včetně nákladů na likvidaci poškozených polních plodin; výše náhrady za škodu způsobenou na lesních porostech se stanoví podle lesního zákona^{33a)}. Postup při zjišťování a uplatňování náhrady škody a postup při určení její výše vláda stanoví nařízením.

(3) Náhrada náleží rovněž za finanční újmu vzniklou pozbytím nároku na dotaci, poskytovanou na základě zákona o zemědělství, který poškozený pozbyl v souvislosti s řízeným rozlivem povodně.

(4) Poškozenému, jemuž byla poskytnuta náhrada podle odstavce 2, nelze poskytnout státní pomoc z titulu rozlivu povodně podle zákona o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou.

(5) Poškozenému nenáleží náhrada v případě, že nedodrží podmínky stanovené pro způsob užívání pozemků určených k rozlivu povodní.

^{33a)} Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.“.

5. V § 107 písmeno u) zní:

„u) vykonávat působnost speciálního stavebního úřadu k vodním dílům umožňujícím nakládání s vodami podle písmen l) až n),“.

6. V § 107 písmeno x) zní:

„x) vykonávat působnost speciálního stavebního úřadu k čistírnám odpadních vod sloužícím k nakládání s vodami podle písmena k), a pokud si to vyhradí i k dalším vodním dílům s tímto nakládáním spojeným,“.

7. V § 107 se písmeno y) zrušuje.

Dosavadní písmeno z) se označuje jako písmeno y).

8. V § 108 se na konci textu odstavce 2 doplňují slova „a k zásadám územního rozvoje“.

9. V § 126a se za slova „obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností“ vkládají slova „, pověřenému obecnímu úřadu“ a za slova „obecnímu úřadu“ se vkládají slova „, jakož i jejich povodňovým komisím,“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Vlastníci vodních děl stanovených v § 20 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, zařazených z hlediska technickobezpečnostního dohledu podle § 61 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona do kategorie I až III, jsou povinni nejpozději do 1. ledna 2011 předložit příslušnému katastrálnímu úřadu podklady potřebné pro zapsání těchto staveb a vyznačení ochranných pásem podle § 20 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, do katastru nemovitostí. Vlastníci ostatních vodních děl podle § 20 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, jsou povinni splnit tuto povinnost do 1. ledna 2021.

2. Řízení, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů. Bylo-li rozhodnutí, které bylo vydáno v řízení podle dosavadních právních předpisů, zrušeno a vráceno k novému projednání, postupuje se podle dosavadních právních předpisů.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení, s výjimkou ustanovení čl. I bodu 1, které nabývá účinnosti dnem 1. července 2009.

D Ů V O D O V Á Z P R Á V A

I. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Současná platná právní úprava neřeší důsledně případné prosazení realizace protipovodňové ochrany ve veřejném zájmu, tj. nenabízí vhodné nástroje v situacích nesouhlasu vlastníků dotčených pozemků s řešením v soukromoprávní rovině, kdy není jiné východisko pro získání pozemku (kromě dohody připadá v úvahu pouze pozemková úprava) pro stavbu protipovodňového opatření ve veřejném zájmu. Mezi nově upravené účely vyvlastnění [zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů] jsou sice v oblasti protipovodňové ochrany výslovně zahrnuta veřejně prospěšná opatření, ta jsou však nestavební povahy [§ 170 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 1 písm. m)]. Zařazení staveb na ochranu před povodněmi si lze představit v demonstrativním výčtu definice veřejně prospěšných staveb technické infrastruktury [§ 2 odst. 1 písm. l) ve spojení s písm. k) bod 2 stavebního zákona], pro něž lze provést vyvlastnění. Právní základ případné použitelnosti je však tímto značně nejistý (zejména s ohledem na čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). Je zde nutné zdůraznit, že systém protipovodňové ochrany v komplexním měřítku nelze zcela ideálně upravit tak, aby nežádoucím způsobem, byť jen třeba okrajově, nezasahoval do vlastnických vztahů. Na tuto skutečnost reagovala vláda usnesením ze dne 10. května 2006 č. 496, kterým bylo uloženo ministru zemědělství ve spolupráci s ministry životního prostředí a pro místní rozvoj zjednat legislativní nápravu. Řešení je žádáno též z důvodu bezproblémového a hospodárného čerpání úvěru od Evropské investiční banky, který si Česká republika za účelem výstavby protipovodňové ochrany vyjednala.

Se schválením plánů oblastí povodí (ve smyslu ustanovení čl. II bodu 5 zákona č. 20/2004 Sb. s termínem do 22. prosince 2009) přestane být uplatňováno územní hájení lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod podle dosavadních předpisů. Původně se počítalo se zajištěním jejich územní ochrany zařazením do Plánu hlavních povodí České republiky, z důvodu předběžné opatrnosti a v rámci adaptace na klimatické změny, který však byl v konečném znění schválen 23. května 2007 bez jejich seznamu. Proto je navrhováno řešení přímo v zákoně se zmocněním pro jejich vymezení opatřeními obecné povahy jako území chráněných pro akumulaci povrchových vod.

Některými změnami vodního zákona došlo k nevhodným a matoucím posunům v kompetencích vodoprávních úřadů, na což reagovalo s úkolem pro řešení do konce roku 2007 usnesení vlády ze dne 22. listopadu 2006 č. 1325. Dále dne 1. ledna 2007 nabylo účinnosti ustanovení § 20 odst. 1 vodního zákona s povinností zápisu stanovených vodních děl do katastru nemovitostí (do 1. ledna 2011). Vzhledem k jejich počtu přes 20 000 na straně jedné a nízkému počtu katastrálních úřadů na straně druhé je nutné tuto povinnost vhodně časově rozložit.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

V mnoha případech je při realizaci nejen staveb na ochranu před povodněmi, ale celého systému účinné protipovodňové ochrany, velmi obtížné získat práva k pozemkům a stavbám. Ne vždy totiž dochází k bezproblémovému smluvnímu vypořádání příslušných práv a vyřešení majetkoprávních vztahů. Ne vždy lze také v území aplikovat vhodnou pozemkovou úpravu. Přesto je třeba účinně a systematicky realizovat záměry podpory prevence před

povodněmi, které sníží počet povodněmi ohrožených obyvatel a omezí ohrožení majetku, kulturních, přírodních a historických hodnot.

Z důvodu analýzy současného stavu a hledání cest pro usnadnění realizace protipovodňových opatření a pro jejich prosazení ve veřejném zájmu byla podle bodu II/4 usnesení vlády ze dne 10. května 2006 č. 496 zřízena expertní pracovní skupina, která doporučila řešení problému zavedením nového účelu vyvlastnění novelizací vodního zákona. Z důvodů zachování vlastnických práv však předchozí návrh počítal s povinností vlastníků pozemků stavby na ochranu před povodněmi pouze strpět za náhradu odpovídající výši odkupu. Při projednávání tohoto řešení ve vládě bylo ze strany většiny jejích členů doporučeno použít standardní postup podle zákona o vyvlastnění [zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění)]. Totéž předtím doporučila ve svém stanovisku i Legislativní rada vlády.

Záměrem navrhované právní úpravy je zajistit včasnou investorskou přípravu a průběžný proces realizace protipovodňových opatření návazně na navržené finanční zabezpečení celého procesu (zejména prostřednictvím programu Ministerstva zemědělství Prevence před povodněmi II kombinujícího prostředky získané úvěrem od Evropské investiční banky s prostředky národními). Návrh zákona zavádí nový účel vyvlastnění pro veřejně prospěšné stavby na ochranu před povodněmi. Základním předpokladem pro jeho využití je neúspěch řešení situace jiným způsobem, zejména získáním práv k pozemkům a stavbám dohodou nebo směnou pozemků vhodnou pozemkovou úpravou (§ 3 odst. 1 zákona o vyvlastnění).

Z důvodu předpokládaných klimatických změn a ve vztahu k dlouhodobé ochraně významných vodohospodářsky využitelných území návrh zákona zavádí institut území chráněných pro akumulaci povrchových vod, a to v souladu s cíly Plánu hlavních povodí České republiky. Předním z důvodů je i časové zajištění procesu příprav, kdy dosavadní ochrana končí v roce 2009. Je počítáno se zmocněním pro jejich vymezování opatřeními obecné povahy, které zajistí jejich územní ochranu. Jde především o vhodnou kombinaci základní ochrany (obdobnou územním rezervám ve smyslu ustanovení § 36 odst. 1 stavebního zákona) s minimálním zásahem do nutného rozvoje v územích.

Úpravou dosud nevyužívaného ustanovení § 68 vodního zákona je založen v zátopách veřejně prospěšných staveb na ochranu před povodněmi – území určených k řízeným rozlivům povodní – zákonný nárok osob hospodařících v nich na náhradu škody, která jim řízeným rozlivem vznikne. Základním předpokladem vymezení takového území je, že v něm bylo smluvně nebo rozhodnutím vyvlastňovacího úřadu v rámci nově zaváděného účelu vyvlastnění omezeno za účelem umožnění řízeného rozlivu vlastnické právo. Obsahem omezení vlastnického práva by však mělo být i stanovení vhodného způsobu obhospodařování pozemků z důvodu předcházení nadměrných škod způsobených řízeným rozlivem. Důvodem zavedení je posílení ochrany vlastnických práv, tedy snaha neodnímat je v zátopách veřejně prospěšných staveb suchých nádrží – poldrů ve větším rozsahu, než je nutné, ale pouze je vhodně omezit. Jelikož však náhrada za omezení vlastnického práva činí u zemědělských a lesních pozemků zhruba 5% jejich hodnoty a jedná se o veřejně prospěšnou stavbu, stát se zavazuje uhradit náhrady škod vzniklé řízeným rozlivem. Při realizaci suché nádrže – poldru nedochází k odnětí půdy v zátopě ze zemědělského půdního fondu, nebrání se tedy její realizaci dalšímu zemědělskému obhospodařování dotčených území, včetně příjmu dotací na hospodaření.

V souvislosti se Souhrnnou analýzou působností vykonávaných orgány územních samosprávných celků bylo mj. i ministru zemědělství uloženo usnesením vlády ze dne 22. listopadu 2006 č. 1325 za účelem optimalizace výkonu veřejné správy orgány územních samosprávných celků upravit ve vodním zákoně některé kompetenční nejasnosti.

Při přípravě vyhlášky č. 23/2007 Sb., o podrobnostech vymezení vodních děl evidovaných v katastru nemovitostí České republiky, se ukázalo jako nevyhnutelné, vzhledem k vysoké administrativní náročnosti plnění požadavku, časově rozložit zápis vymezených vodních děl do katastru nemovitostí, původně nejpozději do 1. ledna 2011. Významnější vodní díla, tj. vodní díla I. až III. kategorie podle technickobezpečnostního dohledu, budou zapsána ve lhůtě stanovené současnou právní úpravou do 1. ledna 2011. U zbývajících vodních děl je vhodné, vzhledem k jejich počtu přesahujícím 20 000, posunout lhůtu pro zápis o deset let do roku 2021.

Předkládaný návrh novely vodního zákona nenarušuje rovnost mužů a žen a nemá negativní dopady na životní prostředí.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, její slučitelnosti s akty práva Evropské unie

Předkládaná novela vodního zákona je plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky; je také v souladu s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a Dodatkového protokolu k této Úmluvě, kterou je Česká republika vázána a které se předkládaná novela vzhledem k omezení vlastnického práva dotýká. Z dalších mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, se dané oblasti dotýká pouze Evropská charta místní samosprávy, s níž však návrh v rozporu není. Akty práva Evropské unie se na danou oblast nevztahují. Návrh novely se nedotýká oblasti veřejných podpor ve smyslu právních předpisů Evropské unie.

4. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy

Realizaci vhodných protipovodňových opatření dojde k výraznému snížení povodňových rizik a povodňových škod. To se významně projeví ve snížení negativního dopadu povodní na ohrožení životů a zdraví obyvatelstva a jejich majetku. Zároveň tím bude zajištěno, že nedojde ke zhoršení podnikatelského prostředí ani životního prostředí.

Náhrady za vyvlastnění bude vždy vyplácet konkrétní vyvlastnitel vystupující jako osoba soukromoprávních vztahů, tj. bez dopadu na státní rozpočet. Za prokázanou škodu vzniklou řízeným rozlivem povodně na zemědělském a lesnickém obhospodařování pozemků v územích určených k řízeným rozlivům povodní bude vyplácena náhrada ze státního rozpočtu prostřednictvím Ministerstva zemědělství, jejíž rozsah bude záviset na výskytu a četnosti povodňových situací, pro které bude území pro řízený rozliv povodně využito. Předmětem náhrady celkové škody bude také kompenzace případné ztráty nároku na dotační prostředky vyplácené na zemědělskou půdu ve vymezených územích, a to především z důvodu nemožnosti uplatnění výjimky vyšší moci při řízeném rozlivu. Půjde o náhrady vydávané podle pravděpodobnosti výskytu povodně, které se několikanásobně zhodnotí snížením povodňových škod v ochráněných územích. Odhaduje se, že do roku 2015 bude realizováno asi 10 000 ha území určených k řízeným rozlivům povodní; výše vyplácených náhrad za škody, s ohledem na vyplácené náhrady za škody na zemědělské produkci při povodni 2006, se odhaduje podle pravděpodobnosti výskytu jednotlivých povodní v řádech několika desítek milionů Kč.

Vymezení území chráněných pro akumulaci povrchových vod, vyjasnění kompetencí vodoprávních úřadů a úprava přechodných a závěrečných ustanovení se státního rozpočtu ani rozpočtů územních samosprávních celků nedotkne.

II. Zvláštní část

K čl. I bodu 1

Územní ochrana výhledových nádrží vyplývající ze směrného vodohospodářského plánu zanikne se schválením plánů oblastí povodí v předpokládaném termínu ke konci roku 2009 (čl. II bod 5 zákona č. 20/2004 Sb.). S ohledem na předpokládané klimatické změny v dlouhodobém výhledu se zvýšenou extremitou výskytu povodňových situací a suchých období je třeba účinně zajistit pokračování jejich územní ochrany před nenávratným znehodnocením. V souvislosti s absencí seznamu lokalit vhodných pro akumulaci povrchových vod s určením jejich územní ochrany v Plánu hlavních povodí České republiky schváleném usnesením vlády ze dne 23. května 2007 č. 562 je nutné upravit tuto problematiku přímo zákonem (to odráží i jedno z opatření v ochraně před povodněmi a dalšími škodlivými účinky vod v Plánu hlavních povodí České republiky v bodě 2.3.9.).

Proto je navrhována územní ochrana vymezených chráněných lokalit pro akumulaci povrchových vod – území chráněných pro akumulaci povrchových vod kopírující obsahově nejbližší způsob ochrany území podle stavebního zákona – územní rezervy. Při rozhodování o změnách v území, tj. při rozhodování o změně využití území nebo prostorového uspořádání, včetně umístování staveb a jejich změn ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) stavebního zákona, nelze v těchto územích povolit stavby a činnosti, které by mohly danou lokalitu zásadně poškodit, a tato by potom nemohla být dále při možné budoucí akumulaci povrchových vod využita. Nejedná se o omezení staveb a činností potřebných k běžnému rozvoji dotčených lokalit, ale např. o stavby dopravní infrastruktury nadmístního významu, průmyslové zóny atd.

Návrh na vymezení jednotlivých území chráněných pro akumulaci povrchových vod bude pořizován, jak již bylo zmíněno výše, na základě širokého konsenzu zúčastněných – Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí a dotčených obcí opatřením obecné povahy. Vzhledem k lepšímu zajištění práv dotčených osob byly pro tento účel krátké lhůty nastavené obecně správním řádem pro opatření obecné povahy adekvátně prodlouženy. Z důvodu sdílených kompetencí ústředních vodoprávních úřadů Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí k vodnímu zákonu je pro vypracování návrhu opatření obecné povahy vymezení území chráněného pro akumulaci povrchových vod závazným podkladem stanovisko Ministerstva životního prostředí. Proces je doplněn předběžnou ochranou totožnou s předběžnou ochranou při vyhlášení zvláště chráněných území a vymezení zón národních parků a chráněných krajinných oblastí (§ 40 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů).

Z důvodů časového zajištění dostatečné diskuse a přezkoumání podkladů pro vymezení jednotlivých území a dále v souvislosti s problematikou protipovodňové ochrany je úprava území chráněných pro akumulaci povrchových vod vkládána již do tohoto návrhu s odložením účinnosti ke dni 1. července 2009.

K čl. I bodu 2

Z důvodu lepšího koncepčního zajištění protipovodňové ochrany je navrhována povinnost pro správce povodí evidovat v rámci příslušné oblasti povodí snižování retenčních schopností záplavových území vlivem změn v území [§ 2 odst. 1 písm. a) stavebního zákona], zejména však realizací staveb na ochranu před povodněmi. V rámci již stávajících povinností daných vodním zákonem, zejména ustanoveními § 25 odst. 2 (plány oblastí povodí) a § 54 odst. 4 (vyjadřovací činnost) bude zabezpečeno u vodních děl, která mohou zhoršit průběh povodně

v dotčeném povodí, že tento úbytek bude vhodně kompenzován, resp. jeho negativní účinky prostřednictvím vhodných opatření vyloučeny nebo omezeny. Správci povodí tímto nabudou v rámci realizace protipovodňové ochrany v komplexním měřítku zcela novou, důležitou úlohu.

K čl. I bodu 3

Z důvodu usnadnění realizace veřejně prospěšných staveb na ochranu před povodněmi je v jejich prospěch navržen nový vyvlastňovací titul.

Zákon o vyvlastnění předpokládá účely vyvlastnění obsažené v jiných zákonech [§ 2 písm. a)]. První zákon využívající této nové úpravy byl, s účinností od 1. ledna 2007, nový stavební zákon č. 183/2006 Sb., procházející legislativním procesem současně se zákonem o vyvlastnění. Ustanovení § 170 obsahuje celou řadu vyvlastňovacích titulů svým významem zdaleka nepřevyšujících stavby na ochranu před povodněmi (např. čistírny odpadních vod). V oblasti protipovodňové ochrany pak výslovně uvádí pouze veřejně prospěšná opatření, která jsou ale nestavební povahy [§ 170 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 1 písm. m)].

Postup podle zákona o vyvlastnění při nuceném odnětí, resp. omezení vlastnických práv jako jediný zaručuje plné zachování a uplatnění základních práv vyvlastňovaného ve smyslu ustanovení čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, tzn. že vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu. Dále obsahuje další zajišťující instituty, jako např. že nebylo možné dosáhnout dotčených pozemků jinak (§ 3 odst. 1), stejně jako Listinou deklarované důkladné prověřování veřejného zájmu na požadovaném účelu vyvlastnění v rámci vyvlastňovacího řízení (§ 4 odst. 2). Veřejně prospěšný charakter stavby zaručuje její soulad s územně plánovací dokumentací.

K čl. I bodu 4

Současné znění ustanovení § 68 vodního zákona nebylo dosud z důvodu nejasných finančních náhrad ve stanovených územích v praxi vůbec využíváno. Zároveň původní znění počítalo spíše s jeho rezervním využitím pro případy nemožnosti vyhlášení záplavových území. Návrh počítá se závazkem státu uhradit škody v těchto územích vzniklé řízeným rozlivem s předpokladem souvislosti s veřejně prospěšnou stavbou a omezením vlastnických práv.

Ve většině případů nebude nutné pro stavby suchých nádrží – poldrů získávat úplná práva k pozemkům v zátopě a jeví se jako vhodnější postup jejich omezení věcným břemenem založeným buď dohodou, nebo rozhodnutím vyvlastňovacího úřadu v rámci nově zaváděného účelu vyvlastnění v § 55a (v tomto ohledu je nutné připomenout i ustanovení § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění). Obsahem omezení by mělo být i stanovení vhodného způsobu obhospodařování v územích s řízeným rozlivem z důvodu předcházení nadměrných škod a i z důvodů spekulativních, kdy se stát zavazuje takové škody uhradit.

Důvodem garance státu jsou i nízké úhrady za omezení vlastnického práva (§ 18 zákona č. 151/1997 Sb.) ve výši zhruba 5% hodnoty zemědělských a lesních pozemků.

Návrh proto dále obsahuje zákonný nárok poškozeného na náhradu škody, která mu řízeným rozlivem povodně vznikne. Postup při zjišťování škody a způsob výpočtu náhrad stanoví vláda nařízením.

Využití pozemků v územích určených k řízeným rozlivům povodní mimo povodně má vycházet ze současného užívání území. Pokud je území ekologicky stabilní a nejsou důvody pro výrazné změny užívání vyvolané jinými vlivy a potřebami, navrhnou se pouze změny vyvolané změnou vodohospodářských poměrů diferencovaně podle míry ovlivnění v různých částech území. Pozemky v územích určených k řízeným rozlivům povodní mají být nadále zemědělsky nebo lesnický obhospodařovány způsobem, který byl dosud obvyklý. Pokud takovému obhospodařování brání občasně zatopení pozemků, např. je-li prokázána vyšší četnost jejich zatopení než při přirozeném průtoku povodně, je třeba způsob jejich obhospodařování přizpůsobit novým podmínkám. Pozemky v územích určených k řízeným rozlivům povodní zůstávají, jak již bylo uvedeno výše, předmětem zemědělských dotačních titulů pro zajištění obhospodařování a v případě pozbytí nároku na dotaci v důsledku řízených rozlivů bude v rámci náhrady škody nahrazena i taková ztráta.

Při vyplacení náhrady škody ve stanoveném území je třeba zajistit, aby za stejným účelem nebyla poskytnuta i náhrada podle zákona o státní pomoci při obnově území. Zákon to tedy přímo vylučuje. Dále z důvodu bezpečnosti při případném rozlivu a následném průchodu povodně návrh upravuje zánik nároku na náhradu škody při porušení stanoveného způsobu užívání.

K čl. I bodům 5, 6 a 7

V aktuálním znění kompetence krajských úřadů stanovená pod písmenem u) přináší v praxi problémy s rozsahem výkladu, který umožňuje přesunout kompetence k povolování neúměrně velké skupiny vodních děl umožňujících nakládání s vodami podle písmene k) (např. i stavby dílčích částí kanalizací v délce pouze jednoho či několika metrů) z vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností na krajské úřady. Podle Souhrnné analýzy působností vykonávaných orgány územních samosprávných celků je tato nežádoucí praxe obvyklá téměř u všech krajských úřadů. Kompetence je v návrhu vyjmuta z písmene u) a zařazena nově pod písmeno x), které zdvojeně obsahuje totožnou kompetenci krajského úřadu, která je již obsažena pod písmenem i). Je navrhováno nové znění obou písmen tak, aby krajské úřady povolovaly jen stavby vodních děl s významným a rozsáhlým dopadem na životní prostředí.

U staveb čistíren odpadních vod pro zdroje znečištění o velikosti větší než 10 000 ekvivalentních obyvatel vykonává krajský úřad působnost speciálního stavebního úřadu vždy, v ostatních případech jen, pokud si to vzhledem k okolnostem vyhradí. V opačném případě zůstává příslušným vodoprávním úřadem obecní úřad obce s rozšířenou působností. Nově je místo výčtu kompetencí kraje ve věcech stavebního řádu zvolena jednodušší a přesnější formulace, že vykonává působnost speciálního stavebního úřadu.

V souvislosti s tímto je třeba upravit legislativně technickou chybu v písmenu u), kde činnosti krajského úřadu jsou vymezeny prostřednictvím neopraveného odkazu způsobeného přijetím nového stavebního zákona [správně má být odkázáno na písm. k) až n)] zákonem č. 186/2006 Sb. Vložení nového písmene a) došlo k posunu kompetencí bez dostatečné opravy kompetencí, které se na pořadí odkazují.

V souvislosti se zrušením stanovování území určených k rozlivům povodní vodoprávním úřadem dochází k vypuštění zařazení této kompetence do působnosti krajských úřadů.

K čl. I bodu 8

V souvislosti se zabezpečením úlohy Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí sledující zájmy vodního zákona jsou tato nově doplňována do okruhu dotčených orgánů k zásadám územního rozvoje.

K čl. I bodu 9

Ve výčtu vodoprávních úřadů vykonávajících přenesenou působnost stanovenou jim vodním zákonem chybí pověřený obecní úřad, ač jsou jeho kompetence uvedeny v ustanovení § 105 odst. 2 vodního zákona. Dále je třeba napravit opomenutí stávající právní úpravy a doplnit jejich povodňové komise.

K čl. II bodu 1

Je třeba časově rozložit zatížení orgánů státní správy a vlastníků vodních děl při plnění povinností vyplývajících z ustanovení § 20 odst. 1 vodního zákona.

Pro vlastníky vodních děl I. až III. kategorie jak z hlediska technickobezpečnostního dohledu vodohospodářsky nejvýznamnějších vodních děl (počet asi 350) tak z hlediska rizika ohrožení lidských životů, možných škod na majetku v přilehlém území a ztrát z omezení funkcí a užitků ve veřejném zájmu, se jeví jako nejvhodnější ponechat lhůtu pro předání podkladů příslušnému katastrálnímu úřadu do data stanoveného ustanovením čl. II bodu 7 zákona č. 20/2004 Sb.

Pro předání podkladů příslušnému katastrálnímu úřadu pro zápis vlastníky zbývajících vodních děl je, vzhledem k jejich počtu více než 20 000, třeba stanovit lhůtu delší, a to z důvodů výše uvedených dispozic orgánů státní správy, subjektů zabývajících se geodetickými službami, jejich vlastníků a dalších osob do roku 2021.

K čl. II bodu 2

V čl. I bodech 5 a 6 dochází k úpravě kompetencí vodoprávních úřadů a je třeba předejít sporům o příslušnost a stanovit, jaký úřad je po úpravě k řízení příslušný.

K čl. III Účinnost

S ohledem na potřebu tohoto zákona v praxi se navrhuje účinnost prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení, s výjimkou novelizačního bodu č. 1, u něž je z důvodu stávající územní ochrany výhledových nádrží a potřeby jejich revize navrhována účinnost až ke dni 1. července 2009.

V Praze dne 9. ledna 2008

předseda vlády

ministr zemědělství

